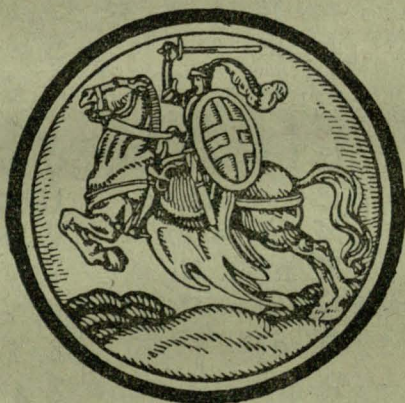

Шлях Моладзі

...„Падымайся з нізін, сакаліна сям’я,
Над крыжамі башкоў, над нягсдамі!
Занімай, Беларусь маладая мая,
Свой пачэсны пасад між народамі.“

ЯНКА КУПАЛА.

ВІЛЬНЯ, 1935 г.

Беларуская Друкарня ім. Францішка Скарыны — Вільня, Завальная вул. № 1

З Ъ М Е С Т № 7:

1. Heta my — J. Siarhijevič; 2. Naš ściah — Ш. Kazlo ŭščuk; 3. Да гісторыі беларускага палітычнага вызвалення — Ад. Станкевіч; 5. * * * — М. Машара; 6. Цяжкі лёс беларускага школьніцтва — Я. Н.; 7. На сенакосі — Улад-Ініцкі; 8. Pryjdzie čas... — Albert Strubis; 9. Над Нёмнам — Стасюк Кіслы; 10. Viečar — Ш. Bierniakovič; 11. Zjezd „KSM“ — j. n.; 12. * * * — Мікола Брыс; 13. Я хацеў-бы... — А. Мілюць; 14. З выдавецкай нівы; 12. Хроніка; 13. Цісячына; 18. Паштовая скрынка.

Грамадзяне! Выдаванне часопісу патрэбуе многа працы і грошаў. Хто выпісвае часопіс і пасыла ня плаціць за яго падпіскі, той падкопвае выдавецтва. Хто хоча чэсна карыстацца чужою працай і хто хоча, каб „Шлях Моладзі“ выходзіў акуратна і разьвіваўся, павінен акуратна аплачваць належную за яго падпіску. Аб гэтым прыпамінаем усім тым, што дагэтуль яе йшчэ не аплацілі

Б І Е Л А Р У С К А Я А Б Е С Е Д А.

Беларуская абэцэда.

А, а — А, а.	Ј, ј — Ё, ё.	Р, р — Р, р.
В, в — Б, б.	Ја, ја — Я, я.	Ѕ, ѕ — С, с.
С, с — Ц, ц.	Је, је — Е, е.	Ѓ, ѓ — СЬ, сь.
Ѓ, ѓ — ЦЬ, ць.	Ју, ју — Ю, ю.	Ѕ, ѕ — Ш, ш.
Ї, ї — Ч, ч.	К, к — К, к.	Т, т — Т, т.
Д, д — Д, д.	Л, л — ЛЬ, ль.	У, у — У у.
Е, е — Э, э.	Љ, љ — Л, л.	Ў, ў — Ў, ў.
Ф, ф — Ф, ф.	М, м — М, м.	В, в — В, в.
Г, г — Г, г.	Н, н — Н, н.	У, у — Ы, ы.
Н, н — Г, г.	Њ, њ — НЬ, нь.	З, з — З, з.
Ch, ch — Х, х.	О, о — О, о.	Ж, ж — Ж, ж.
і — І, і.	Р, р — П, п.	Ѕ, ѕ — ЗЬ, зь.

„Шлях Моладзі“

МЕСЯЧНЫ ЧАСОПІС БЕЛАРУСКОЙ МОЛАДЗІ.

Цана асобнага нумару 30 гр.

Падпіска на 3 месяцы 50 гр., на паўгода—1 зл., на год—2 зл.

Заграніцу — ўдвая даражэй.

Цана абвестак паводле ўмовы.

Адрас Рэдакцыі: Вільня (Wilno), Завальная № 1—2
Рэдакцыя адчынена ад гадз. 9 да 3-й папаўдні.

Шлях Моладзі

МЕСЯЧНЫ ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ.

Год VII.

Вільня, Чэрвень 1935 г.

№ 7 (80).

НЕТА МУ.

Chmara ciomnaja navisšy
ŭšciaž tryvaje nad taboju,
Vioska! Vioska—ty pryvykšy
Być biazdolnaj siratoju!
Dzie-ž i chto tvaje syny?
— Heta my! Heta—my!
Z harapašnaj starany
Maładyja sakały,
Šumnakryłyja arly...
Rviomsia my!

Chto ciabie uzbudzić, wioska?
Chto pakliča da źjadnańnia?
Chto pakaža volny, prosty
šlach da sonca, da švitańnia?
Chto prahonić tvaje sny?
— Heta—my! Heta—my!
Z harapašnaj starany
Vyšli družna na prastor
I da sonca i da zor
Rviomsia my!

Padyjmaj-ža hramadoju
šciah svoj biel-čyrvona-bieły,
Vioska! Vioska—my z taboju!
Dyk napierad! Družna, śmieła,
Biełaruskija syny!

— Heta—my! Heta—my!
Z harapašnaj starany!
Z novaj siłaju ŭ žyćci
Na zmahańnie zła ŭ byćci
Rviomsia my!

J. Siarhijevič.

НАШ ŚCIAH.

(Našledvańnie M. Kanapnickaj)

Ściah tkala naš žyvaja moc,
Što śmierci nie baicca,
Ŭ chmarnych dniach, hłuchuju
[noč,
Dzie duch svabody śnicca.

Iz kryždy sotniami hadoŭ
Vilasia nitka nova;
Iz ducha našych pradziadoŭ
Tvarylasia asnova.

Naš rodny ściah jość na kii,
Ŭziatym z duba ŭ poli,
Što vyras z bačkaŭskaj ziamli,
Puściŭšy korań voli.

Nichto nia vyrvie nam ściahu,
Što z buraj razaŭjecca,
Kali na rodnym nam šlachu
Duch voli adažviecca.

Ściah maje naš adziny klič,
Praŭdzivy i mahutny:
Zmahajsia i pracuj, Kryvič,
I bolš nia budź pakutny!

Ściah daŭ nam moc, jon nas
[viadzie,
Kab kraj advahaj źmieryć.
Toj tolki chaj za im idzie,
Chto ŭ pieramohu vieryć.

Ŭl. Kazłoŭščyk.

Да гісторыі беларускага палітычнага вызвалення.

§ 2. Прынцып нацыянальнасці ў беларускай
вызвольнай справе і традыцыйная
залежнасць. (працяг)

16.IX.1917г. соцыялістычныя і дэмакратычныя групы Вільні, сярод якіх былі і беларусы, ладзілі веча, на якім дамагаюцца самастойнасці Літвы і Беларусі, як дзяржаўнай адзінкі.¹⁾

Узноў-жа ў снежні таго-ж 1917 г. соцыялістычныя і дэмакратычныя партыі Вільні выдалі супольную дэкларацыю, у якой падчыркваюць права кожнаму народу на самаазначэнне, а Літву і Беларусь разважаюць як нешта цэлае і непадзельнае. Вось даслоўны змест чатырох пунктаў гэнай дэкларацыі.

1. Przy określeaniu terytorjum naszego kraju, za jądro którego dotąd należy uznać dzisiejszą część okupowanej Litwy i Białej-Rusi, — granice ostateczne uzależniamy od całokształtu wspólnych potrzeb i interesów gospodarczych, społecznych i kulturalnych, które znaleźć mogą swój wyraz w politycznem ciężeniu pozostałej części do zcałkowania.

2. Ustrój polityczny Litwy i Białej Rusi winien adpowiadać interesom mas ludowych z zagwarantowaniem praw mniejszości narodowościowych (autonomja personalna) i wyraz swój znaleźć musi adpowiednio do swoich warunków życiowych kraju w organizacji państwowej w postaci rzeczypospolitej demokratycznej.

3. Jedynym prawomocnym wyrazicielem woli całej ludności kraju przy powzięciu decyzji o przyszłych losach, granicach, stosunkach do krajów ościennych i formie organizacji prawno-państwowej Litwy i Białej-Rusi być musi Sejm ustawodawczy, wybrany przez całą ludność kraju“ на дэмакратычных падставах і пасля адыходу з краю акупацыйнай улады.

4. Wszelkie układy, zobowiązania i wyrażenia woli w imieniu kraju, czynione bądź przez Radę Litewską, bądź przez inne poszczególne zrzeszenia lub instytucje, — poczytywane być winny za przywłaszczenie nienależnych im praw, за фальшаванне opinji publicznej i akty w żadnej mierze kraj nie obowiązujące“.

Ад беларусаў гэну дэкларацыю падпісалі: Беларуская Соц.-Дэм. Група і Беларуская Соцыялістычная Грамада.²⁾

1) L. Abramowicz — Problem Litwy podczas wojny, бач. 24.

2) L. Abramowicz — там-жа бач. 25.

Але былі ўжо выступленьні віленскіх беларусаў і за ўсю Беларусь, але так-жа злучаную з Літвой. Так напр. у чэрвені 1916 г. дэлегаты Бел. Нац. К-ту ў Вільні былі на III Конфэрэнцыі народаў у Лёзанне і выступілі з мэмор'ялам, які канчаўся гэтак: „Цяпер, дзякуючы III Конфэрэнцыі народаў, мы маем магчымасьць першы раз за 120 гадоў выявіць цывілізаванаму сьвету аб поўнай нашай бяспраўнасьці, ад якой мы пакутавалі ў расейскай дзяржаве. Мы просім у цывілізаваных народаў спогату нам і падтрыманьня, каб прымусяць да пашаны нашых нацыянальных і культурных правоў. Мы можам урэшце спадзявацца, што, які-б ня быў канец вайны, народы Эўропы памогучь нам забясьпечыць Беларусі ўсе палітычныя і культурныя правы, якія дадуць нашаму народу магчымасьць вольна разьвіваць свае інтэлектуальныя, моральныя і эканамічныя сілы, і што гэтыя правы дадуць нам магчымасьць стацца гаспадарамі на нашай уласнай зямлі“.¹⁾

Узноў-жа ў жніўні 1917 г., ужо пасля рэвалюцыі ў Расеі, Бел. Нац. К-т у Вільні прыняў палітычную дэкларацыю, у якой, між іншым, спатыкаем гэтакія пункты: „1) Незалежнасьць і непадзельнасьць Літвы, 2) Унутранае разгранічэньне аўтаномных Беларускай і Літоўскай зямель паводле матчынай мовы жыхароў“.²⁾

1 верасьня 1917 г. ад усяго арганізаванага беларускага грамадзянства была выслана тэлеграма ў нямецкі парлямэнт; у тэлеграме выражана падзяка немцам за прызначэньне самаўраду на беларуска-літоўска-латыскіх землях і выражаецца надзея, што немцы памогучь зрэалізаваць палітычныя ідэалы ўсяго беларускага народу „на падставе лучнасьці з этнаграфічнай Літвой і Курляндый“.³⁾

У сьнежні 1917 г. прадстаўнікі бел. арганізаванага грамадзянства ў Вільні пераслалі нямецкаму канцлеру тэлеграму, у якой дамагаюцца:

...„Каб беларуска-літоўскія землі акупацыі станавілі незалежную сувэрэнную дэмакратычную дзяржаву, зложаную з дзвёх аснаўных аўтаномных нацыянальных тэрыторыяў: беларускай і літоўскай, у найцясьнейшай еднасьці з Курляндый“.

„Беларускае грамадзянства горача жадае, каб у імя права на непадзельнасьць беларускага народу, разрэзанага лініяй фронту, і ў імя еднасьці ўсіх беларуска-літоўскіх зямель да ўспомненай дзяржаўнай арганізацыі, заўсёды станавіўшай ядро Вял. Кн. Літоўскага, была далучана і рэшта беларускіх зямель, як часьць да цэлага“...

1) Антон Навіна — Бел. паліт. лозунгі, бач. 9.

2) „ „ „ там-жа, бач. 9—10.

3) L. Abramowicz — Problem Litwy podczas wojny, бач. 128.

Урэшце 25, 26 і 27.I.1918 г. у Вільні адбылася Конфэрэнцыя прадстаўнікоў усіх беларускіх палітычных кірункаў. Конфэрэнцыя гэта прыняла рэзалюцыю, галоўны змест якой такі-ж, як і папярэдняй тэлеграмы. У канцы толькі памешчаны гэтакі характэрны дадатак: „Конфэрэнцыя заяўляе, што яна не прызнае за голас Літоўска-Беларускага Краю пастаноў Літоўскай Рады (Тарыбы — А. С.) і не прымае на сябе выданых ёю палітычных абязацельстваў“.¹⁾

Гэтак выглядала беларуская палітычна-вызвольная думка за часоў сусьветнай вайны і расейскай рэвалюцыі ў Зах. Беларусі пад нямецкай окупацыяй. У сутнасці сваёй ня іншай яна была і ў Усходняй Беларусі. І там так-жа йшчэ не спатыкаем ідэалу сувэрэннай незалежнасці Беларусі, а толькі ідэал яе вольнасці і самастойнасці ў граніцах расейскай фэдэрацыі.

15.III.1917 г. у Петраградзе паявілася беларускай народнай арганізацыі дэкларацыя, змест якой між іншым гэтакі:

...„Верым, што Устаноўчы Сойм рашыць слушныя справы і рэарганізуе Расею на асновах Рэспублікі Фэдэральнай, бо толькі па гэтай дарозе магчымым ёсць правільнае развязаньне грамадзка-дэмакратычных пытанняў усіх народаў Расеі агулам і Беларусяў у асобнасьці“...²⁾

25.III.17 г. у Менску адбылася нарада Бел. Соц. Грамады, на якой прыняты былі між іншым наступныя характэрныя пастановы:

2. „Паддзержваючы тымчасовы ўрад, Бел. Соц. Грамада энэргічна будзе рыхтавацца да ўстаноўчага сойму, агітуючы за фэдэральную рэспубліку, за аўтаномію Беларусі і г. д.

5. Выказваючыся за аўтаномію Беларусі ў фэдэральнай рэспубліцы расейскай, конфэрэнцыя пастанавіла падбраязна апрацаваць гэтую справу, устанаўляючы граніцы Беларусі ў згодзе з вялікарусамі, літоўцамі, украінцамі, палякамі і г. д.“³⁾

Таго-ж 25.III.17. ў тым-жа Менску адбыўся зьезд прадстаўнікоў усіх палітычных партыяў, які ад свайго імя выслаў у Петраград да тымчасовага расейскага ўраду дэкларацыю. Дэкларацыя гэта між іншым заявіла:

...„Беларускі народны зьезд шчыра жадае ўзяць удзел у супольнай справе дзяржаўнага ўпарадкаваньня вольных народаў Расеі і ёсць пракананы, што яго нацыянальны к-т, імкнучыся да палепшаньня быту ў родным краі і апіраючыся на краёвых элемэнтах Беларусі, аддасць услуги

1) З уласнага архіву (А. С.).

2) L. Abramowicz — там-жа, бач. 124.

3) L. Abramowicz, там-жа, бач. 125.

агульна-дзяржаўнаму развою ў Расеі на падставе фэдэрацыйнага, дэмокр.-рэспубліканскага ладу¹⁾

У траўні месяцы, таго-ж 1917 г. там-жа ў Менску адбыўся зьезд беларускага каталіцкага духавенства. На гэтым зьездзе, між рознымі іншымі справамі, былі разважаны справы палітычныя, у якіх была прынята рэзалюцыя: „Зьезд дамагаецца шырокай аўтаноміі ў Расейскай фэдэрацыйнай дэмакратычнай Рэспубліцы“.²⁾

Агулам, калі прагледзім беларускія газеты і іншыя друкі за ўвесь 1917 год, што вышлі ў Усходняй Беларусі, калі нястала ў Расеі царскай улады, дык праканаемся, што ідэал аўтаномнай Беларусі сфэдэраванай з Расеяй, быў агульны.

Такім чынам, хоць у гэтым часе прынцып нацыянальнасьці глыбока пранік і ў беларускую палітычную думку, то ўсёждыкі ён яшчэ да канца тут не насыпеў і ня выліўся покульшто ў ідэал беларускай сувэрэннай дзяржаўнасьці. Сувэрэннасьць беларускага народу яшчэ да канца 1917 г. беларусы дзялілі: на захадзе—з Літвой, а на ўсходзе—з Расеяй. Але йшчэ колькі месяцаў і беларуская палітычная думка выльецца ў ідэал Беларусі незалежнай, сувэрэннай.

* * *

Ты ізноў запяў, развясёлы.

Ты ізноў запяў, салавей!

І адкуль столькі радасьці кволай,

Што хвалюецца ў песьні тваей?

Кожны раз, як я слухаю трэлі,

Пераліўныя трэлі твае,

У грудзёх маіх бродзючым хмелем,

Уся кроў падпявае табе.

Знаю—радасьць твая не даўгая,

Хоць бурліва, як песьня твая,

Толькі міг, адзін міг пратрывае,

Пакуль у пышным расцвееце зямля.

І хоць радасьць твая так каротка,

І хоць песьня патухне з зарой,

Усё-ж ночку, тэй смагай салодкай,

Ты пануеш над соннай зямлёй.

Так і ты пэўна сэрца поэта,

Пэўна смагай, тэй самай жывеш?

І між гора, нядолі і бедаў

Ты пра сьветлую радасьць пьеш.

М. Машара.

1) L. Abramowicz, там-жа, бач. 125—126.

2) З уласнага архіву (А. С.).

Цяжкі лёс беларускага школьніцтва

У Польшчы

Парушаная няведамай польскай вучыцелькай у „Kur. Wil.“ справа патрэбы для беларускае моладзі беларускае школы, ня выклікала прыхільнага водгаласу ў польскай прэсе і ў польскіх кіраўнічых кругох. Затое вельмі ахвотна гэтыя кругі ўхапіліся за яўна-хвальшывыя цвёрджанні аб непатрэбе беларускае школы і за дзікія пляны рэнэгата, кар’ерыста нейкага Шантэра, ня гледзячы на тое, што выклікалі яны сярод беларусаў і наагул разумнейшай часткі грамадзянства адгалоснае абурэнне.

Выразна прыхільнае для беларусаў у гэтай справе занялі становішча „Przegląd Wileński“ і літоўскае ковенскае радыё (ў аўдыцыі з 2.VI), якія востра скрытыкавалі польскую школьную палітыку адносна беларусаў і цвёрджанні ды пляны Шантэра.

Пагана-ж выкарыстаў, у №36 „Wiadomości Literackich“ з 30.VI сёлета, цвёрджанні Шантэра Е. Вышомірскі, пішучы аб 25-тых угодках беларускага тэатру. Е. Вышомірскі, адзін з галоўных супрацоўнікаў віленскага абшарніцкага „Słowa“, у сваіх разважаньнях дакаціўся нават да таго, што беларусы ня маюць ані свае гісторыі, ані літаратуры. Гэ-таму панку здаецца, што як ён чаго ня знае, дык гэтага і няма.

Дзіўная рэч, як гэтыя людзі ня любяць праўды і як яны хапаюцца за кожную хлусьню, так, як быццам яна ім паможа запыніць беларускі адраджэнскі рух і пахаваць яго. Яны ніяк ня могуць сабе дараваць, што з беларусамі хочаш-ня-хочаш трэба лічыцца, ды што ўжо найвышэйшы час даць ім родную беларускую школу.

Трэба сказаць, што Шантэр і Вышомірскі—гэта клясычныя рэпрэзэнтанты паглядаў на беларускую справу сучасных санацыйных кругоў, дзякуючы каторым справа беларускага школьніцтва пад Польшчай стаіць у тупіку, а незадаволенні беларускіх масаў і анальфабэтызм растуць. Да чаго гэта ўсё давядзе — пакажа будучыня. У кожным разе ня выйграець на гэтым напэўна і польская палітыка...

Праўда, апошнім часам ходзіць па Вільні вестка аб тым, што ў Віленскай Школьнай Кураторыі спецыяльная камісія, зложаная з урадаўцаў Кураторыі і беларускіх вучыцельёў, апрацавала беларускую чытанку для 3-га аддзелу пачатковых школ і што гэта чытанка ў хуткім часе мае быць выдана. Апрацоўваецца, быццам, так-жа беларуская чытанка і для 4-га аддзелу. Апроч таго, гэтае-ж Кураторыюм збіраецца выдаць беларускі сьпеўнік, у якім мае быць 75 беларускіх народных песьняў, сабраных і апрацаваных грам. Р. Шырмай. Што і як з усіх гэтых плянаў збудзецца—няведама, бо яны патрабуюць зацвёрджаньня Міністэрства

Асьветы; ды памятаем мы йшчэ добра „беларускі“ лемантар Любіч-Маеўскага, выданы Дзярж. Польскім Выдавецтвам. Ды ўрэшце выданьне пару бел. падручнікаў нават здалёку ня вырашае справы беларускага школьніцтва пад Польшчай.

У Латвіі

Ня так даўно атрымалі мы з Латвіі вельмі прыемную вестку аб тым, што Міністэрства Асьветы Латвіі нарэшыце прыйшло з помачай беларусам у здабываньні асьветы і выдала пабеларуску тры наступныя падручнікі: 1) „Беларуская Азбука“ В. Бароўскай, 2) „Географія Латвіі“ Эд. Томаса і Ю. Навасёлава ў перакладзе беларускага поэта Пётра Сакала-Масальскага і 3) „Гісторыя Латвіі“ О. Свэнэ ў перакладзе таго-ж П. Масальскага.

Усе гэтыя тры кніжкі багата ілюстраваны і выданы на добрай паперы. Аставалася толькі прывітаць выхад гэтых кніжак у сьвет і падзякаваць Мін. Асьветы хоць у гісторыі О. Свэнэ ёсьць даволі многа тэндэнцыйных мясцоў.

Але, на вялікі жаль, нядоўга прыйшлося цешыцца гэтай весткай, бо вось усьлед за ёй прыйшла новая і страшная вестка, аб тым, што Кабінэт Міністраў Латвіі пастанавіў зачыніць Дзьвінскую Дзяржаўную Беларускую Гімназію.

Беларускае грамадзянства ў Латвіі моцна ўстрывожанае гэтай пастановай ураду, энэргічна робіць стараньні, каб гімназію ўратаваць. Мы гэтыя стараньні цэлай душой падтрымліваем, бо-ж ліквідацыя беларускай гімназіі ў Дзьвінску—гэта нячуваная крыўда для беларусаў. І калі латвійскі ўрад сапраўды правядзе сваю пастанову ў жыцьцё, то беларускі народ ніколі гэтага не забудзе, а ў будучыні належна прыпомніць латышом, якія, здаецца, зусім ужо забываюць аб тым, як крыўдна было ім-жа самім, калі ня мелі магчымасьці вучыцца ў роднай школе.

У Літве

У № 7 „Шл. Мол.“ сёл. пісалі мы аб справе беларускае школы ў Літве. Нязнаючы дасканальна, з якіх прычын бел. школ там дагэтуль няма, мы дапускалі, што можа яны знаходзяцца, да пэўнай меры, і ў самых беларусаў, якія мо' праз сваю неахайнасьць, ці нясьведамасьць не парупіліся належа аб сваей школе. У адказ на гэта атрымалі мы ад старш. Бел. Навукова-Краязнаўчага Т-ва ў Латвіі грам. К. Езавітава паведамленьне, у якім ён, паклікаючыся на дакуманты і цыфры, сьцьвярджае, што ў 1922 г. былі паданы беларусамі ў Літве заявы да літоўскіх уладаў на адчыненьне 22 пачатковых беларускіх школ. Пры тым грам. К. Езавітаў цьвердзіць, што ў Літве жыве беларусаў каля 40.000 асоб.

Гэта, ясна, яшчэ больш пацьвярджае патрэбу беларускіх школ у Літве, якія, як мы ўжо пісалі, маглі-б адыграць паважную роль у літоўска-беларускіх адносінах на карысьць абодвух гэтых народаў.

Я. Н.

Сонца ўзьбегла на нябёсы,
Распусьціла сьветлы косы,
На лугі лье цяпліню.
На лугох ляжаць пракосы,
На пракосах зьзяюць росы
Дыямэнтамі агню.
Ветрык ціхі, безгалосы,
Халадком на сенакосы
Падыхае аж з-за гор.

За гарамі — ніў палосы,
А за імі — у нябёсы
Ўпёрся сіні, сіні бор.
Там, дзе бор адвёў адкосы,
Хаты кураць папяросы
І дымяць сабе, дымяць.
З дымам звон ідзе ў нябёсы...
Людзі клеплюць, востраць косы.
Іх чакае сенажаць.
Улад-Ініцкі.

Pryjdzie čas...

Sercu i duży. darahaja Kraina, kali-ž Ty pačuješ svaju siću i mahutnaść i pračchniešsia da sonca?

Ty-ž pomniš minuluju svaju vialikuju slavu, a ũ žyľach Tvaich bystra plyvie kroŭ Tvaich daŭnych slaŭnych vajakaŭ, katorych imia byliviedamy ad Čornaha, aŭ da Baľtyckaha mora.

A siańnia?...

Tabie nia treba ab hetym pisać... Ty sama znaješ dobra svaju kryŭdu, ślozy i boli... I nihto kryŭdy Tvaje nia ũtoić..

Ale Ty nia bojsia, varožych siľau, jakija ũšciaž Ciabie trujuć, bo narod Tvoj pračychajecca, ustaje... Zapalvaj adno ũ sercach jaho ahoŭ pryhožych paryvaŭ i abudžaj u dušach jaho hľbokuju luboŭ k sabie, kab u čas, kali praz nahrama-džanyja chmary niadoli prabje zygzak maľanki i raźniasiecca kruhom hrom, mahli jany ćviorda zmahacca za Tvaje pravy.

Tady, rodnaja Kraina, paŭstanieš i zajmieš „svoj pačesny pasad miž narodami“. Tady napeŭna zaľapoča nad Taboju bieľa-čyrvona-bieły šandar z „Pahoniaj“!.. A. Strybuć.

Над Нёмнам

Месяц травень красаваўся па ўсей Беларускай зямлі... ўсю прыроду абудзіў да новага жыцця... А вецер-хірург трос і ламаў усе сухія, няздольныя да самастойнага жыцця расьліны, даючы, такім чынам, больш магчымасьцяў разьвівацца расьлінам здаровым.

А зямелька-матуля, із сваіх сырых грудзей давала ажыўчыя сокі і лекі расьлінам, якія лячылі раны, заданыя ім марозам.

Сонейка прыпакала... Птушкі пялі на рознародныя тоны і лады. Па верхавінах дрэў, убраных у зелень і кветкі, ад часу да часу пралятаў вецер-танцор.

— Цудна і пекна было надварэ!

Пэўна не адзін „ясна-вяльможны пан“, лежачы над Нёмнам, раскашаваўся чарам прыроды і думаў: „Эх, каб гэта налажыць манаполь на красуню-прыроду: вось меў-бы даходы“... Але былі гэта толькі лятучыні.

Сьветлы Нёман рознакалёрнай істужкай плыў няўтомна праз горы і даліны, адбіваючы жывыя малюнкi берагоў. Плыў ён ля старых пушчаў, малых сумных лозаў, ды векапамятных дубоў. Дзе былі перашкоды — ламаў іх сваёй магутнай сілай, быццам паказваючы, як мае змагацца беларускі народ за свае правы.

Сонца, пазіраючы на Нёман, купала свае косы ў чыстай вадзіцы, а пасья апускалася па небасхіле, хаваючыся за цёмны лес. Дрэвы ветліва ківалі яму галінкамі, шэпчучы бывай... бывай...

Нёман плыў далей, гонячы хвалю за хваляй.

Ціха надходзіла ноч, запальваючы на небе зоры...

Вузенькай сьцежкай між лесу да мосту на Нёмне йшла маладая жанчына, прытуліўшы да грудзей дзіцятка. Ішла яна нэрвова, быццам скрадаючыся да чужой хаты. Калі-ж падходзіла да самага мосту, выглядала як п'яная.

На думку, з якой мэтай сюды прыйшла, ўздрыгнулася, а стаўшы на масьце, узвалілася ўсім цяжарам цела на парэнчу і трывожна азірнулася кругом. Нікога нідзе ня было. Шумеў толькі лес і дзесь здалёка гукала сава.

Жанчына падыйшла да прыдарожнага каменя і хутка ўкінула яго ў торбу, ды дрыжачы прывязвала шнурочкам дзіцячую шыйку да яе.

Нёман зірнуў і грозна заварушыў хвалямі быццам праваючы нешта страшнае.

Жанчына вяла з сабой барацьбу... Здавалася што нехта шаптаў ёй на вуха:

— „Кі-дай, — кі-дай!... — Ну, раз... два...“

— „Кідай, кідай... Замуж выйдзеш... Ну... Ніхто ня бачыць!“

У той аднак мамэнт, як мела выканаць свой страшны плян, маладая маці пачула к дзіцяці неагранічаную любоў...

Галава ёй закружылася, вочы набеглі сьлёзамі і інстынктаўна затрымалася; прытуліла да сябе моцна дзіцятка, а камень кінула ў Нёман.

Зыйшла з мосту і не пайшла дарогай, а ў гушчар лесу над Нёмнам. Прырода, быццам знаючы, замест крэсла паставіла ёй камень, замест пярыны паслала мох, а кругом, як сьцены, акружылі векапамятныя дубы і ёлкі.

Зараз выплыў месяц і асьвяціў усё. Ціхі ветрык на вяршынках дрэў выгрываў калыханку, а Нёман уторыў яму, б'ючы хвалямі аб берагі.

Гэтыя нязвычайныя абставіны йшчэ больш зварушылі душу маладой маткі, якая пачала сваю споведзь:

„Дарагія! Вам, толькі вам, нямым сьведкам скажу праўду“... І паплылі яе думкі, як ручай праз горы, аб тым, як пайшла ў места службы да багатых людзей, як пасьяля скрыўдзілі яе і аб тым як апынулася тут, у лясным гушчары.

Нёман запісваў усё гэта ў сваіх хвалях, а з вяршын дрэў пачуўся сьпеў:

Хто моцны духам, вынясе зьдзекі,
Хоць-бы і цела вораг зламаў —
Той ад жыцьця адыйдзе на векі,
Хто ў зьдзеках тых духам упаў.

Сонейка запальвала ўжо зару, абвяшчаючы свой усод, як маладая жанчына з дзіцяткам пасьпешна йшла ў родную вёску...

Стасюк Кіслы.

Viečar

Viačerniaja viašnianaja cišynia baic čaroŭnja kazki. Nieba z ziamloj zaručylisia i dremiac u abniaćciach supakoju. Nichto iz žyvych nie narušyc hetaj harmonii lubovi, jakuju vytvaryu viašniany viečar miž ziamloj i niebam.

Zadumašysia stajac vysokija sosny i pazirajuć, ździuŭlenija, u lazurnuju dalačyniu nieba.

Dzieš azvaŭsia zvon z carkoŭnaj viežy: bom...bom...bom...
Byccam tolki jon adzin adčuvaŭ svaim špižovym sercam viašniany nastroj viečara.

I praŭda, ludzi sučasnyja niazdolnyja zrazumiec, što značyc hetaja cišynia i nastroj. Jany zasklapili svaje sercy ŭ materyjalnaj škarłupie štoziennych intaresaŭ.

Ščašlivy adnak toj, čhto čytaje adkrytuju knihu pryrody i kamu baic kazki čaroŭnaja cišynia viašnianaha viečara, praz katoruju havoryc Pradviečnaja luboŭ.

Ш. Бирниакovič.

Žjezd „K.S.M.”

„Хотя ты и в новой коже,
Но сердце у тебя все то же“...

Z bajki Kryłova.

Ad 29 červienia da 1 lipnia sioleta ũ Vilni adbyvaŭsia žjezd delehataŭ mužčynskich i žanockich addzielaŭ „Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży“ vilenskaj dyecezii.

Heta „Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży“, ci skaročana „KSM“, jak my ũžo pisali ũ № 6 „Šl. Moł.“, žjaŭlajecca polskaj ksiandzoŭska-endeckaj arhanizacyjaj, viedamaj da 1934 h. na našych ziemlach p. n. „Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej“, jakoje žmianila svaju nazovu dziela toho, kab prykryć polski nacyjanalizm zvonku i hetym samym prycahnuć da siabie bliżej biełaruskuju katalickuju moładź. Addziely hetaha „Stowarzyszenia“ na pravincyi arhanizujuć polskija ksiandy z arhanistymi pad naciskam vilenskaha arcybiskupa, zapisva-jučy ũ siabry „KSM“ zakrystyjanaŭ, chłapcoŭ, katoryja ũ čas imšy słužać, kaścielnych charystaŭ i charystak, a tak-ža ũsiu moładź, jakaja nosić u pracessii charuhvi, aŭtaryki i inš. Takim sposabam, biez vialikich natuhaŭ, arhanizacyja heta «razrastajecca»...

Ŭ padobny sposab «razrošsia» i vyšejnazvany žjezd *delehataŭ* „KSM“, na jaki zдалok papryjaždžała pa adnamudvuch čaławiek z štandaram, a z vilenskich i padvilenskich addzielaŭ ksiandyz papryhaniali ũsich «miortvych dušaŭ» i pašła parastaŭlali ich pa 3 da kožnaha štandaru. Itak žjezd, a sabliva pachod praz miesta, katory vioŭ z šablaj(?) adzin z kiraŭnikoŭ «KSM» pierad arcybiskupam Jałbžykoŭskim byŭ imponujučy...

Hety žjezd, jak i ũsia praca «KSM», adbyvaŭsia pad prykryŭkaj katalictva. Prykryŭka heta; adnak, ušciaž spadała i tady vyhladała sapraŭdnaje *endecka polonizatarskaje* abličča „KSM“ na našych ziemlach. Časam navat prykryŭku katalictva adsuvali sami pavadyry „KSM“. Rabiŭ heta i arcybiskup Jałbžykoŭski, z jakoha pramovaŭ niasło polskim nacyjanalizmam i jaki, majučy pierad saboj pieravažna niašviedamuju biełaruskuju moładź, nie pastydaŭsia ũsich nazvać moładziaj *polskaj*, ani sloŭcam nie ũspaminajučy ab biełarusoch i litoŭcach. Z hetaj pramovy arcybiskupa, na akademі „KSM“ 29 VI, prasiaknutaj polskim nacyjanalizmam, śmiajalisia navat čviarozyja ducham učašniki žjezdu. Treba pry hetym zaznačyć, što pramovy niekatorych švieckich pavadyroŭ «KSM» byli mienš polska-nacyjanalistyčnymi, jak pramova arcyb. Jałbžykoŭskaha.

Inšyja pavadyry „KSM“ ušciaž nazyvali hetu arhanizacyju „stražnicą polskości“ i zaklikali da pracy dla dobra Palakoŭ.

Vielmi dobra ab charaktary „KSM“ šviedčyć toje, što niekatoryja učašniki žjezdu jaho, mieli znački samaj jaraj en-

neckaj arhanizacyi, h. zv. „miečyki“, a tak-ža i toje, što ũ himdie „KSM“ pijaicca pierad usim ab budowie „Polski nowej“...

Treba adnak skazać, što „KSM“ — „straźnica polskości“, pamima taho, što ksiandzy ũpisali ũ jaje dahetul aź 15,000 asob, nia moźa navat utrymacca na papiery. Bo voš delehat z Vaŭkavyska, na naradzje 30.VI u zali na Metropolitalnej 1, u svaim dakładzie zajaviũ, što ũ ich staranie „KSM“ raspadajecha i kali centrala nia pryše instruktaroũ, dyk zusim razllyca.

Ab slabaści „KSM“ šviedčyc tak-ža i toje, što pravicyjanalnyja jahonyja addzieli nia płaciać składak u Centralu. I tak, naprykład: u 1934 hodzie, zamiest vyznačanych 2000 zł., zapłačana tolki 202 zł. (dźvieście dva).

Charakterna tak-ža, što siabry „KSM“ — jak šćvierdzili pramoũcy na ũspomnienaj naradzje — źjaũlajucca sapraũdy siabrami hetaj arhanizacyi i vykonvajuc svaje abaviazki tolki tady, kali na ich hladzić ksiondz, ci inšy načalnik „KSM“, a pašla ab usim zabyvajucca i stydajucca svajho siabroũstva ũ „KSM“.

Heta ũsio zusim zrazumiełaje. Bo «KSM» dla našaj moładzi jošć arhanizacyjaj zusim čužoj. Niašviedamaja bieł. moładž adčuvaje heta instynktoũna. Hetkaje „KSM“, jak jano jošć, nia moźa pryňaści karyści Katalickamu Kaściołu i nia moźa ũzhadavać dobrych katalikoũ i hramadzian. Dy „KSM“, faktyčna spravaj zapraũdnaha katalickaha ũzhadavańnia moładzi nie zajmajecca, — jano zajmajecca pierad usim polonizacyjaj biełaruskaj i litoũskaj katalickaj moładzi i niedapuskaje da jaje biełaruskaha kulturnaha žyvoha i drukavanaha slova.

A tak być nie pavinna. — Katalickaja arhanizacyja nia šmieje nikoha vynaradaũlać. Naadvarot, — jana pavinna vučyc usich šanavać svaje narodnyja asablivaści, zvyčaj, movu, kulturu, dajučy roũnaje prava da raźvićcia dla koźnaj nacyi.

Ničoha z hetaha, jak i sapraũdnaha katalictva ũ „KSM“ na našych ziemlach niama, a ũ adnosinach da katalikoũ niepalakoũ panuje ũsieũładna tut zapiarečańnie ich nacyjanalności. Katalictva „KSM“ — heta tolki prykryũka zendečanaha polskaha šovinizmu — i tolki.

Nie daloka zajechała ũ našym Kraju na hetkim „katalictvie“ polskaja endecyja i nie daloka zajedzie na imi „Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży“. Nia siańnia, dyk zaũtra, a biełaruskaj moładzi adčyniacca vočy i jana zrazumieje čym usio heta padroblenaje „katalictva“ pachnie; zrazumieje, što praz hetkaje „katalictva“ imknulisia čužyncy vyrvać ad jaje rodnuju dušu, a pašla i ziamielku. A tady budučynia napeũna budzie niamiłaserna mšćicca. Paciarpieć-ža pry hetym moźa mocna i Katalicki Kaścioł, choć vinoũnikom usich bied astaniecca nacyjanalystyčna-polskaja zašleplenašć sučasnyah i papiarednich polskich hierarchaũ Katalickaha Kaścioła na biełaruskich ziemlach.

Čas było-b apomnicca!

j. n.

* * *

Да ўсіх маё сэрца мяккое, Як я сэрца ўліваю ў верш.
Як чырвоны, стары бурак. Ды адна бяда —
І прыветнае слова такое Мае вочанькі
Я выймаю з душы—вось—такПрызакрыты доляй ліхой...
Да ўсіх мой погляд прыхільны, І ніхто, акром цёмнай ночанькі,
Пагодны такі, як цяпер... Не пачуе голас мой.
Вы ня чуеце недзе ў Вільні, Мікола Брыс.

Я ХАЦЕЎ-БЫ...

Я хацеў-бы пяць, як пяе
Майскім раньнем ў бары салавей.
Я хацеў-бы, каб песьні мае
Заклікалі да працы людзей...

Я хацеў-бы зьвінець, як зьвінець
Той магутны вялізарны звон...
Я хацеў-бы Народ свой ўзбудзіць,
Каб ён ськінуў адвечны свой сон...

Я хацеў-бы гудзець, як гудзе
Ў полі вецер гульлівы з дажджом.
Я хацеў-бы ў жыцьці—барацьбе
Зьгінуць сьмелым і гордым байцом...

Я хацеў-бы шумець, як шуміць
Цёмнай ноччу пагудзісты гай...
Я хацеў-бы моц злую разьбіць,
Што руйнуе радзімы мой край...

А. Мілюць.

3 выдавецкай нівы

Пачынаючы ад гэтага нумару, у „Шляху Мол.“ будзем стала вясці кароткі крытычна-бібліографічны адзел для беларускіх выданняў. Наўперад падамо агляд 2-гой кніжкі час. „Калосье“ і № 1 „Студэнцкай Думкі“, а пасля прыгодзем да кніжак, якія апошнім часам выйшлі з друку.

„Калосье“ кн. 2 — літаратурна-навуковы часопіс, выходзіць раз у тры месяцы. Рэдагуе Рэд. Калегія. Выдае Бел. Інстытут Гасп. і Культ. Вільня 1935 г. 64 бач. 8°. Цана кніжкі 1 зл. Падпіска на год 4 зл. Адрэс: Рэд. Вільня, Завальная 1.

Зьмест часопісу паважны і цікавы. У літаратурным адзеле новыя творы М. Машары, паміж іншым вельмі прыгожая поэмка «Русалкі», верш Н. Арсенавай, апавяданьне Н. Дальнага, вершы Хв. Ільяхэвіча і А. Бярозкі, а так-жа вершы Я. Пушчы і вельмі прыгожае апавяданьне М. Лынькова, п. н. „Воўчы лог“, перадрукаваныя з савецкіх выданняў.

Трэба сказаць, што лепшыя творы бел. поэтаў і пісьменьнікаў у БССР сваёй мастацкай хвормай могуць быць

узорам для маладых бел. поэтаў у Зах. Беларусі і што рэд. „Калосься“ вельмі добра робіць, перадрукоўваючы іх хоць часткова і дае такім чынам магчымасьць шырэйшым масам пазнаёміцца з творчасцю савецкіх беларускіх песьняроў.

У аддзеле навуковых артыкулаў зьмешчаны цэнны рэфэрат кс. Ад. Станкевіча аб сьв. п. праф. Бр. Эпімах-Шыпіле, які выйшаў ужо асобнай кніжыцай і аб каторай будзем пісаць пасьля, а так-жа артыкулы др. Ст. Грынкевіча аб характары Беларусаў, артыкул др. Я. Станкевіча п. н. „Асабовыя назовы па бацьку ў Беларусаў“ і вельмі цікавы арт. інж. А. Клімовіча аб скасаваньні паншчыны на Беларусі.

У хроніцы цікавы агляд беларускае кінэматографіі ў БССР і шмат іншых вестак. Апроч таго ёсьць аддзел кнігапісу і з жалобнай карты.

Агулам часопіс, як вонкава, так і зьместам, прадстаўляецца вельмі паважна і дзеля гэтага „Калосьсе“ павінен мець у сябе кожны беларус, а асабліва інтэлігент. *я—н.*

„Студэнцкая Думка“ — časapis bielaruskaha studenctva— № 1 (15). Vilnia, červień 1935. Redahuje Red. Kolehija. Adkazny redaktar-vydaviec M. Jakimiec. 32 bač. 8°. Cana numaru 50 hr. Adres Redakcyi: Vilnia, Filareckaja 22—2.

Časapis na vonki vyhladaje pavažna, u źmieście pobač z hlybokimi dumkami, mnoha jość supiarečnašciaŭ i naiŭnaści. Da dobrych artykulaŭ naležać: „Što rabić“ i „Žančyna ŭ bielaruskaj litaratury“ M. Milučanki. Paezija ŭbohaja, vyciskanaja z vialikim nakładam času. Pieršaje miesca ŭ hetym naležyć S. Sarocy. Apaviadaŭnie J. Buraka „Jaje vočy“—hniłoje, biazideovaje i zusim nie na miescy. Najbolš nielohičnašciaŭ maje pieršy artykuł, u jakim redaktary „St. Dumki“, sčviardžajučy „ŭpadak čužoŭ arjentacyi“; biez patreby bjucca ŭ adčynienija džviery: ci-ž „čužackaja aryjentacyja“ ŭ starejšym „padtruchlejšym“ hramadzianstvie stvaryła Akt 25.III? Abo, što mohuć zakinuć redaktary „Stud. Dumki“ svajmu-ž Bielaruskamu Stud. Sajuzu, jaki chiba-ž nia dziela „čužackaj aryjentacyi“ stała ačyščaŭsia, jak ad „komikaŭ“, tak i ad polonafiłaŭ? Dy navat u Savietach sotni studentaŭ bielarusau sšylajucca na katarhi za niezaležnickuju rabotu. Samastojnaja ideja maje svaje achiari i svaih hierojaŭ u prošlaści, a šmatlikich i viernych staroŭnikaŭ u sučasnaści, a kali chto praz evolucyju ci „revaluacyju“ pad biel-čyrvona-bieły ściah pryłučajecca, to tym lepš... Dyk monopolistyčnyja miny redaktaroŭ „St. D.“ zusim lišnija.

Z hetaha-ž pieršaha artykulu vyhladaje, što „St. D.“ imkniecca pieračyrknuć tradycynaje bielaruska-ukrainska-litoŭskaje supracoŭnictva, kab asłabić i adasobnić bielaruskaju adradženskiju pracu. Dalej redaktary „St. D.“, majuć śmiełaść pisuć, što starejšaje hramadzianstva mocna ideolohična padtruchleła, a jany jaho zamieniać... Voš-ža ci nie za vialiki ŭziali razhon redaktary „St. D.“, abjaŭlajučy siabie pavadyrami...

narodu? Bliżej da rečy było-b, kab tyja-ž redaktary bolš zadumalisia ab tym, jak uśviedamić i prycahnuć da bieł. pracy lehijony niaśviedamaha studentva ŭ miascovym universytecie. A ab hetym u „Stud. Dumcy“ nie znachodzim ni slova.

Nie na miescy taksama zaciemka pad artykułam M. Karalenki, u jakoj redaktary „St. D.“—studenty—vučać redaktaroi „Kалосься“, ludziej, jakija ŭžo končyli ŭniversytet, što jany majuć drukavać u „Kалосьсь“.

Ahułam źmiest „Studenckaj Dumki“ slabavaty.

Abs. med. J. Malecki.

Х р о н і к а.

3 беларускага жыцця.

Засудзілі. 5.VI г. м. Акружны Суд у Вільні пацьвердзіў прысуд Гарадзкога Суду, які засудзіў рэдактара „Новага Шляху“ грам. Ул. Казлоўскага на 3 тыдні арышту і 100 зл. штрафу. 12.VI Віленскі Гарадзкі суд разгледзіўшы, справу канфіскаты „Беларускай Крыніцы“ № 4, засудзіў яе рэдактара грам. Я. Пазьняка на 2 тыдні арышту і 100 зл.

Новыя гурткі БІГіК. На пачатку чэрвеня сёлета заснаваўся і чакае легалізацыі новы гурток Беларускага Інстытуту Гасп. і Культуры ў в. Пянчыне, Цырынскае вол., Наваградзкага пав. У другой палове чэрвеня адміністрацыйныя ўлады залегалізавалі нядаўна заснаваны гурток БІГіК у в. Лядкі, Стаўпецкага пав. Гурток гэты ўжо распачаў дзейнасьць і налічае 20 сяброў. Жадаем яму ўдачы ў працы.

Агульны сход БНК-ту. 10.VI сёл. адбыўся агульны сход Бел. Нац. Камітэту, на якім былі прыняты папраўкі да рэгуляміну і бюджэт К-ту на 1935-36 г.

Асабістае. — У палове чэрвеня сёл. быў у Вільні і адведаў некаторыя бел. арганізацыі, а так жа некаторых бел. дзеячоў кс. др. І. Тарасэвіч — беларус, які зьяўляюцца прафэсарам духоўнай каталіцкай сэмінарыі ў Альтамонт у Злуч. Шт. Паўноч. Амэрыкі і цяпер прыехаў на кароткую пабыўку ў родны Край.

— 23 і 24 чэрвеня быў у Вільні і адведаў рэд. „Шл. Моладзі“ і БІГіК наш супрацоўнік, малады бел. поэт Язэп Вількёўшчык, каторы стала жыве ў адным з правінцыянальных местаў.

— 28 чэрвеня выехаў у Фінляндыю на лекарскую практыку сябра Рэд. Калегіі „Шл. Моладзі“ абс. мэд. Я. Малецкі.

Беларуская песня ў Празе Чэскай і ў польскім радзё.
— 22 чэрвеня сёл. ў Празе Чэскай адбыўся украінска-беларускі канцэрт, у часе якога украінскі хор з учасьцем беларусаў і чэскія сьпявачкі выканалі цэлы рад беларускіх песняў, якімі прысутная публіка — выдатныя чэскія музыкі,

вучоныя, палітыкі і інш. — была захоплена. Дзеля гэтага беларусы ў Празе Чэскай робяць старанны, каб увосені сарганізаваць выключна беларускі канцэрт.

— 26 чэрвеня сёл. Віленская Радыёстанцыя надавала беларускія песьні ў выкананні грам-кі К. Шырміхі і бел. хору пад кіраўніцтвам грам. Р. Шырмы. Уступное слова сказаў і даваў паясьненні грам. Ст. Вэнслаўскі. Гэтае выступленне бел. хору, як і папярэдняе, было ўдалае і трэба толькі пажадаць, каб падобныя выступленні адбываліся часцей.

Беларуская рапсодыя. Даведваемся, што слаўны кампазытар А. Грэчанінаў нядаўна ў Парыжы напісаў беларускую рапсодыю. Чэсьць яму і слава!

Беларускія матурысты. Сёлета ў Віл. Бел. Гімназіі з 30 асоб дапушчаных да матуральных экзаменаў, матуру атрымалі: Астапчык Аўгена, Буцька Сяргей, Ермалаева Варвара, Еўтухоўская Зіна, Засім Александр, Кавэліч Міхась, Карпюк Уладзімер, Кажанаў Сяргей, Клім Уладзімер, Кульчыцкая Ніна, Лазаровіч Аркадзь, Лапіцкі Вадзім, Матэйчук Мікалай, Мядоўскі Станіслаў, Найдзюк Часлаў, Паўльскі Антон, Русецкі Сьцяпан, Семеняка Барыс, Чатырка Ірэна, Шэшка Кастусь, Шляхтун Александр, Шышка Натальля і Ярошка Іван. Апроч названых, некалькі беларусаў атрымалі сёлета матуру ў польскіх гімназіях у Вільні і на правінцыі. Жадаем ім усім удачы ў далейшай навуцы і працы на карысьць Беларусі.

Агульны сход віл. гуртка ТВШ. 10.VI.35 г. адбыўся агульны гадавы сход сяброў Віленскага Цэнтральнага Гуртка Т-ва Беларускай Школы, на якім быў выбраны ўрад гуртка ў наступным складзе: старшыня — В. Склубоўскі, віцэ-старшыня — В. Тумаш, сэкратар — А. Каткавічанка, скарбнік — М. Шчорс, вольны сябра — М. Якімец, і Наглядная Рада ў складзе: Паўловіч, Манцэвіч і Асаевічанка.

Агульны сход Бел. Дабрадзейнага Т-ва. 16 чэрвеня сёл. у залі бел. гімназіі адбыўся агульны гадавы сход Бел. Дабрадзейнага Т-ва ў Вільні, на якім быў выбраны новы ўрад Т-ва на чале з грам. Я. Шнаркевічам, а так-жа Рэв. Камісія.

Экскурсія на возера Нарач. Беларускі Студэнцкі Саюз арганізуе экскурсію сяброў і сымпатыкаў БСС на возеры: Нарач, Мястра, Баторын. Зборка дня 13 ліпеня ў Новым Мядзеле на рынку (перад касьцёлам) а гадзіне 17. Эскурсія патрывае найменш 3 дні.

СЯБРЫ РЭДАКЦЫЙНАЕ КАЛЕГІІ:

Ізабэля і Альфонс Шутовічы і Язэп Малецкі.

Рэдактар Язэп Найдзюк

Выдавец Янка Багдановіч

Usiačyna.

U Polšcy pašla śmierci Marš. J. Piłsudskaha, jaho miesca, jak hieneralnaha inspektara armii, zaniau hien. Rydz Śmigły, a kiraunikom Ministerstva Vajskovyh Spraū naznačany hien. Kaspšycki. — 26.VI Sojm hałasami pasłoū klubu BB pryńiaū novuju vybarnuju ardynacyju ũ Sojm i Senat, pavodle jakoje kandydataū u Sojm budú vystaūlać pradstaūniki samaūradaū i niekatorych arhanizacyjaū, a nia partyi palityčnyja, jak było dahetul. Pasłoū, pavodle jaje, budzie 208, senatarau 90, z jakich 30 budzie naznaćać Prezydent, a reštu budú vybirać zaslužanyja — adznačanyja arderami — hramadzianie. 27.VI pryńiaū Sojm vybarnuju ardynacyju Prezydenta. — Novyja vybarnyja zakony badaj zusim pazbaūlajuć biełarusaū mahčymašci mieć svaich pradstaūnikoū u Sojmie i Senacie.

U SSSR jznoū źmieny. Sioleta ũ m-cy lutym u Maskvie, na kanhresie kaħšańnikaū, śćvierdzana, što kolektyvizacyja vioski niemahčymaja. Pašla hetaha pajavilisia ũ hazetach viestki, što Stalin tak-ža prociū kolektyvizacyi, bo na hetym wielmi mnoha cierpić dziaržava. Dziela hetaha kaħšańnikom dazvolena mieć svaju chatu, chleū, humno, sad, kusok ziamli pad aharod, 1 karovu, 2 śviniej, 15 parasiat, 3 cialat, 15 aviec i nieahraničanuju kolkaś chatnich ptuśak. Jak vidać, pačatōsia adstupleńnie ad kolektyvizacyi, jakaja daviała sielskuju haspadarku da ruiny.

U m-cy červieni vykryta ũ Maskvie tajnaja terorystyčnaja arhanizacyja, na čale jakoje byccam stajaū sekretar Centraln. Vykanaūčaha Kamitetu Jenukidze, najbliżejšy pryjaciel Stalina, stary i wielmi zaslužany kamunistyčny dziejač. Hetaja tajnaja arhanizacyja mieła na mecie naūpierad zabić Stalina. Adnak da hetaha nie dajšło i Jenukidze dy jšče 30 kamunistaū apynulisia ũ vastrozie. Aryštavana tak-ža žonka Lenina N. K. Krupskaja-Uljanava, jakaja byccam taksama naležala da vykrytaj tajnaj arhanizacyi. Pašla hetaha raźviazana była tak-ža arhanizacyja starych bałšavikoū u Maskvie. Charakterna tak-ža, što najvialikšy sav. poet M. Horki papaū u niałasku Stalina i jamu sav. ũlada nie pazvolila vyjechać u Paryž na kanhres kamunistyčnych piśmieńnikaū. Taja-ž ũlada nie pazvolila tak-ža vyjechać zahranicu b. kamisaru zahranic. sprau SSSR Čičerynu. U Novarasiejsku terorysty zabili slaūnaha kamisara Antipova.

Jak bačym, u SSSR niama dabra i spakoju.

U Narvehiju pryjechaū niadaūna b. saviecki kamisar Trocki, jaki nijak nia moža znajšci sabie miesca prabyvańnia.

Niamieččyna dahavaryłasia z Anhlijaj i ciapier užo budzie zbroicca i na mory, jak heta robić nasuchapućci, pami-ma taho, što niadaūna z pryčyny ũzryvu ũ fabrycy amunicyji ũ Reinsdorfie zhinuła 60 asob i 450 raniena.

Ziemlatrasieŋnie. U krasaviku naviedała strašnajе ziemlatrasieŋnie vostraŋ Farmozu. U časie ziemlatrasieŋnia zhinuła 3,185 asob, raniena bolš 10,000 asob i razvalena 15,292 budynki. Jašče strašniejšaje ziemlatrasieŋnie naviedała ū červieni Beludžystan, dzie zhinuła 60.000 asob

U Francyji ūrad Flandina padaŋsia ū adstaŋku. Na čale novaha ūradu ciapier staić Laval. Tam-ža niadaŋna adbyłosia pašviačeŋnie najvialikšaha karabla „Normandija“ jaki moža viazci bolš 2000 pasažyraŋ majučy 1,250 asob absluhi. Karabieli hety z Francyji ū Ameryku pieraplyŋ za 4 dni 11 hadzin i 30 min., a z Ameryki ū Francyju za 4 dni 3 hadz. i 28 min. i hetym samym pabiŋ rekord skorašci płaваŋnia karablaŋ. „Normandija“ maje velmi pryhožyja kabiny, kaplicu, balovuju zalu, harod, pływalniu, teatr i inšyja vyhody. Dažyžnia maje 314 metraŋ, a šyrynja 36 metraŋ.

U Anhlji taksama źmianiŋsia ūrad. Miesca dasiulešniaha premjera Mac-Donalda zaniaŋ Baldwin, heta adnak nie źmianjae dasiulešniaj palityčnaj linii anhl. ūradu. Tam-ža pamior slaŋny pałkoŋnik Lawrance, katory mnoha dzie pad roznyimi prybranymi prožviščami vyklikaŋ revalucyji i ūžo fikcyjna pamiраŋ 3 razy. Dziela hetaha ciapier nihto ū jahonuju śmierć nia vieryć, bo dumajuć, što jon akažacca ū Abisini, jakoj zdajecca choča pamahčy Anhlji ū zmahaŋni z Italijaj.

ПАШТОВАЯ СКРЫТКА.

К. Ясь — вічу, М. Мяце — цы. Шчыра дзякуем за мілыя пісьмы і жадаем удачы ў навучы. Просьбу споўнілі. Цешымся, што Вы з намi. Прывітаньне!

Ул. Сако — чу. Высылаем Вам толькі № 6 і будзем высылаць далейшыя; ранейшых нямаем ужо. „Пшэказ“ далучаем і чакаем на падпіску.

Ж. Р. Vieršy слабыя chvormaj. Paprobujcie piсаць прозай, можа лепš будzie ūдавacca, бо zdolнаś да piсаŋnia jość. Pišeciel!

Ж. Курдз — ку. Ciešymsia, што Vy paznalisia na „KSM“, „ZWM“ і „Strzelcu“ і radzim zalažyć hurtok Biełaruskaha Instytutu Našpačarki і Kultury statut і instrykcyju jakoha vysyлаjem Žadajem udečy!

А. Špiry — vič. Vieršy слабыя, ale jość nadzieja, што kali Vy budziecie nad saboj pracavać, buduć macniejšyja. Korespondencyju pastarajemsia vykarystać, „Šlach Mol.“ budziem vysyлаć čakajučy na падпіску

Стасюку Кісламу. Шчыра дзякуем за добрыя словы. Апаваданыя як бачыце друкуем. Проза ў Вас лепш выходзіць як вершы. Звяярнеце ўвагу на нашы папраўкі і на чысьціню беларускае мовы ў сваіх далейшых творах. Пазычаць кніжак з Вільні няма магчымасці.

Якубу Рамялэ — чу. Дзякуем за пажаданы і прывітаньне. Вершы, на жаль, слабыя і да друку не падходзяць. Больш чытайце беларускіх кніжак і працуйце над сабой.

Янку Ратаю. Апаваданыя Ваша можна был-б надрукаваць, але яго вельмі многа трэба папраўляць. У будучыні, калі будзе мокрыху свабадней з месцам, надрукуем. Верш слабы, пішыце лепш прозай, адначасна працуючы над сабой.

Хромічу. Верш даволі арыгінальны, але слабы. Папробуйце пісаць прозай.

А. Мілюцю. Вершы і падпіску атрымалі, дзякуем. Будзем пакрысе друкаваць. Адносна цэнзуры нічога ня можам парадзіць...